

Muutoksia profobilinogeenin määrittämissä

Muutos tulee voimaan 17.04.2023

Asian kuvaus **Muutos koskee seuraavia tutkimuksia:**
2487 U-PBG-O, U-Porfobilinogeeni (kval)
2486 U-PBG, U-Porfobilinogeeni

Virtsan profobilinogeenin osoitustutkimus (U-PBG-O) lopetetaan, koska kansainvälinen asiantuntijapaneeli ei suosittele PBG:n osoitustutkimusten käyttöä niiden puutteellisen herkkyyden ja tarkkuuden vuoksi eikä tutkimus vastaa nykyisiä laboratoriotutkimusten laatuvaatimuksia. Poistuvan tutkimuksen korvaa profobilinogeenin kvantitatiivinen määrittäminen U-PBG (2486), joka siirtyy alihankinnasta Tyks Laboratoriot Kliiniselle kemialle. U-PBG:n tekotiheys on kerran kahdessa viikossa. Kiireellisenä pyydettyä tutkimus tehdään viimeistään seuraavana arkipäivänä.

U-PBG tehdään jatkossa fotometrisellä menetelmällä, jonka tulostaso vastaa alihankitalaboratorion tulostasoa. U-PBG:n raportointi muuttuu kansainvälisen ohjeistuksen mukaisesti U-PBG -pitoisuuden ja U-Krea -pitoisuuden suhteeksi ($\mu\text{mol} / \text{mmol}$). Lisäksi vastauksessa annetaan osatutkimuksen U-PBG -pitoisuus ($\mu\text{mol/l}$) lausuntomuotoisena.

Liian laimeasta virtsasta laskettu U-PBG / U-Krea -pitoisuuksien suhde voi olla harhaanjohtava. Mikäli U-Krea on $< 2 \text{ mmol/l}$, U-PBG / U-Krea -pitoisuuksien suhdetta ei voida vastata. Tällöin pyydetään uusi näyte (miehellään aamunäyte). Jos U-PBG -pitoisuus ($\mu\text{mol/l}$) on alle menetelmän mitta-alueen ($< 3,5 \mu\text{mol/l}$), ei U-PBG / U-Krea -pitoisuuksien suhdetta lasketa.

Viitealue: Kaikki $< 1.5 \mu\text{mol/mmol}$ (lähde: European Porphyria Network).
 Akuutissa porfyriassa U-PBG:n konsentraatio on usein vähintään kymmenkertainen viitearvoon verrattuna. Yli nelinkertaisia arvoja pidetään diagnostisina.

PBG-tutkimusten muutokset

Tutkimus	Uusi viiteväli ($\mu\text{mol/mmol}$)	Vanha viiteväli ($\mu\text{mol/l}$)	Muutos
U-PBG	< 1.5	< 9	Tekopaikka muuttuu. Vastausmuoto muuttuu PBG:n ja kreatiniinin pitoisuussuhteeksi.
U-PBG-O	-	-	Poistuu

Kliininen kemia

Näyte	<p>2x 10 ml (min. 2 ml) tuoretta kertavirtsaa, joista toinen suojataan valolta. Valolta suojattu putki lähetetään Erikoiskemian laboratorioon.</p> <p>Näyte säilyy pimeässä huoneenlämmössä 24 h, +4 °C:ssa 3 vrk ja -20 °C:ssa kuukauden.</p> <p>Toinen putki lähetetään Päivystys- ja automaatiolaboratorioon (U-Krea).</p> <p>Virtsa tulisi kerätä noin 2 – 4 tunnin kuluttua oireiden alkamisesta.</p>
Tiedusteluihin vastaavat	<p>Tanja Savukoski, 050 4401773, tanja.savukoski@tyks.fi</p> <p>Anna Linko-Parvinen, ma. yl, 050 3524360, anna.linko-parvinen@tyks.fi</p>
Kirjallisuus	<p>European Porphyrria Network: Laboratory diagnosis (https://porphyria.eu/en/content/laboratory-diagnosis, 3.1.2022)</p>
Allekirjoitukset	<p>Anna Linko-Parvinen, ma. yl</p>
Jakelu	<p>VSSHP yksiköt</p>